

Sosiaalinen verkostanalyysi lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimuksessa: kartoittava kirjallisuuskatsaus

Samuel Salovaara¹, Emilia Brusila¹, Timo Harrikari²

¹ Lapin yliopisto, Rovaniemi; ² Helsingin yliopisto, Helsinki

Samuel Salovaara, YTT, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto, PL 122, 96101 Rovaniemi. Sähköposti: samuel.salovaara@ulapland.fi

Tiivistelmä

Ajantasaisen ja riittävän tiedon puutteiden on arvioitu heikentäneen lastensuojelun toteutumista ja altistaneen lapsia vakaville riskeille. Lastensuojelu on siten kriittinen tiedonhallinnan alue, jossa tiedon puutteet voivat johtaa vakaviin seurauksiin. Lastensuojelutehtävää toteutetaan moniammatillisessa yhteistyössä, johon myös asiakkaan lähipiiri kytkeytyy. Usein tiedon tuottaminen, jakaminen ja hyödyntäminen tapahtuvat näissä verkostoissa. Sosiaalinen verkostanalyysi (Social Network Analysis, SNA) tarjoaa keinoja jäsentää ja mitata tiedonhallinnan rakenteita ja dynamiikkaa monialaisissa verkostoissa.

Tässä artikkelissa tarkastellaan, miten sosiaalista verkostanalyysiä on hyödynnetty lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimuksessa. Tutkimus toteutettiin kartoittavana kirjallisuuskatsauksena, jonka tavoitteena oli systematisoida olemassa olevaa tietoa, tunnistaa keskeisiä tutkimusaukkoja sekä arvioida SNA:n potentiaalia lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimukselle.

Tuloksista ilmeni, miten SNA:n käyttö lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimuksessa on toistaiseksi ollut vähäistä ja painottunut erityisesti organisaatioiden välisen tiedonvaihdon tarkasteluun. Tulosten perusteella SNA tarjoaa kiinnostavia mahdollisuuksia lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimiselle erityisesti tiedonvaihtoverkostojen rakenteen, toiminnan ja niiden muutosten tarkastelussa sekä monialaiseen yhteistyöhön liittyvien tiedonhallinnan puutteiden paikantamisessa. SNA:n täyden potentiaalın hahmottamista vaikeutti kuitenkin se, että aineistossa olevissa tutkimuksissa lastensuojelu oli usein osa laajaa toimijaverkostoa ja tiedonhallintaa käsiteltiin vain osana laajempaa tutkimuksellista intressiä, eikä siihen näin ollen keskitytty ensisijaisena kiinnostuksen kohteena.

Jatkossa tiedonhallinta kannattaisi nostaa tutkimuksen keskiöön ja laajentaa tarkastelu myös organisaatioiden sisäisiin käytäntöihin. SNA tarjoaa välineitä tiedonhallinnan monipuoliseen tutkimukseen, mutta sen hyödyntäminen edellyttää vahvaa menetelmällistä osaamista ja huolellista tutkimusasetelman suunnittelua. Analyysi tarjoaa kokonaiskuvan tutkimuskentän nykytilasta ja suuntaa tulevaa tutkimusta kohti verkostoperustaista lastensuojelun tiedonhallinnan ymmärrystä.

Avainsanat: lastensuojelu, sosiaalinen verkostanalyysi, tiedonhallinta, kirjallisuuskatsaukset

Published under a CC BY 4.0 license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Abstract

Deficiencies in timely and sufficient information have been assessed as undermining the implementation of child welfare and exposing children to serious risks. Child welfare is therefore a critical area of information management, where gaps in information can lead to severe consequences. The child welfare mandate is carried out through multidisciplinary collaboration, which also involves the child's kinship network. In practice, the production, sharing and use of information often occur within these networks. Social Network Analysis (SNA) offers tools for conceptualising and measuring the structures and dynamics of information management in multi-agency networks.

This article examines how SNA has been applied in research on information management in child welfare. The study was conducted as a scoping literature review aimed at systematizing existing knowledge, identifying key research gaps, and assessing the potential of SNA for studying information management in child welfare.

The findings reveal that the use of SNA in this context has so far been limited and primarily focused on inter-organizational collaboration. Based on the results, SNA offers promising opportunities for examining information management in child welfare, particularly in analysing the structure, functioning, and evolution of information-exchange networks, as well as in identifying information-management deficiencies related to multiagency collaboration. However, fully recognising the potential of SNA was constrained by the fact that in the studies included in the review, child welfare typically appeared as only one component within a broader network of actors, and information management was addressed merely as part of a wider research interest rather than as a primary focus of analysis.

Future research would benefit in placing information management at the center and extending the analysis to internal organizational practices. SNA provides tools for comprehensive research on information management, but its effective application requires strong methodological expertise and careful research design. This analysis offers an overview of the current state of the research field and guides future studies toward a network-based understanding of information management in child welfare.

Keywords: child protection, child welfare, social network analysis, information management, literature reviews

Johdanto

Lastensuojelussa oikea-aikainen tiedon tuottaminen, jakaminen ja käyttö voivat olla ratkaisevia tekijöitä siinä, tunnistetaanko lapsen kaltoinkohtelu ajoissa [1–3]. Lastensuojelun työntekijät ovat päätoiksiä tehdessään riippuvaisia muiden lapsia kohtaavien ammattilaisten tuottamasta tiedosta kyetäkseen ylläpitämään ajantasaista käsitystä lapsen tilanteesta ja arvioidakseen sen pohjalta lapsen

kasvuolosuhteisiin liittyviä riskejä [4.] Käytännössä tiedonkulku ammattilaisten välillä kohtaa usein rakenteellisia ja toiminnallisia esteitä, kuten puutteita tiedon tallentamisen, jakamisen ja säilyttämisen välineissä tai ohjeistuksissa. Tärkeä tieto voi jäädä jakamatta, mikäli ammattilaisilla on vaikeuksia tunnistaa omaa rooliaan ja vastuutaan lapsen suojelemisen kokonaisuudessa tai epäselvyyttä salassapitosäännöksistä. [2,5,6.] Sujuvan yhteistyön ja tiedonkulun merkitys tulee erityisen näkyväksi

tilanteissa, joissa lastensuojelujärjestelmä ei ole onnistunut estämään lapsen kuolemaa. Näitä tapauksia koskevissa selvityksissä on toistuvasti todettu puutteita ammattilaisten välisessä tiedonkulussa ja yhteistyössä [1,2,7,8].

Lastensuojelutyö on tunnistettu erityisen vaativaksi sosiaalityön erityisalueeksi, sillä se edellyttää toimimista sekä juridisesti että eettisesti kompleksisissa ja emotionaalisesti kuormittavissa tilanteissa, joissa päätöksiä joudutaan usein tekemään puutteellisen, ristiriitaisen tai nopeasti muuttuvan tiedon varassa [9–13]. Monimutkaisen ja tulkinnanvaraisen tiedon integrointi päätöksentekoon on haastava tehtävä, joka edellyttää systemaattista ymmärrystä tiedon keräämisen, tulkinnan ja yhdistämisen prosesseista [14]. Tiedon keskeinen merkitys lastensuojelussa korostaa alan tiedonhallinnan tutkimuksen tarvetta, mutta tutkimusala on edelleen suhteellisen nuori ja jäsentymätön [15,16]. Lastensuojelun tiedonhallinnalla tarkoitamme prosesseja, joilla dataa, informaatiota ja ammatillista tietoa kerätään, jäsenetään, tulkitaan ja jaetaan osana päätöksentekoa ja palvelujen koordinoimista. Se kattaa sekä teknologiset järjestelmät että ammatilliset käytännöt, jotka mahdollistavat ajantasaisen ja laadukkaan tiedon hyödyntämisen [15,17,18].

Lastensuojelussa sekä ihmiset että teknologiset järjestelmät muodostavat monimutkaisia ja dynaamisia verkostoja, joiden tutkiminen tiedonhallinnan näkökulmasta edellyttää toimijarakenteiden ja tiedonkulun dynamiikan jäsentämiseen taipuvia tutkimusmenetelmiä [10]. Sosiaalisen verkostanalyysin (*Social Network Analysis, SNA*) metodologia tarjoaa tähän lupaavia välineitä, sillä se mahdollistaa tiedonvaihdon, yhteistyösuhteiden ja organisatoristen verkostojen kvantitatiivisen ja visuaalisen tarkastelun [19,20]. Suomessa Petri Uusikylä hyödynsi metodologiaa urauurtavassa lastensuojelun tutkimuksessa jo 1990-luvulla [21] ja hiljattain

Maksniemi ja kumppanit sovelsivat sitä lastensuojelun asiakirjojen analyysiin [19].

Tässä tutkimuksessa kysymme, miten sosiaalista verkostanalyysiä on hyödynnetty lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimuksessa. Tavoitteenamme on muodostaa kokonaiskuva olemassa olevan tutkimuksen laajuudesta ja painotuksista sekä osoittaa sen kehityssuuntia. Tätä silmällä pitäen toteutimme kartoittavan kirjallisuuskatsauksen, jossa jäsenimme aiempaa tutkimusta ja tunnistimme keskeiset tutkimusaukot. Lopuksi pohdimme, mitä mahdollisuuksia SNA tarjoaa lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimukseen.

Sosiaalinen verkostanalyysi tiedonhallinnan tutkimuksessa

Sosiaalinen verkostanalyysi (SNA) on osa verkostotiedettä, joka tutkii ilmiöitä tarkastelemalla toimijoiden välisiä suhteita ja niiden muodostamia rakenteita. Verkostotieteen keskiössä on suhteisiin perustuvan tiedon keruu, analysointi ja tulkinta, ja se tarjoaa teoreettisen kehyksen sosiaalisten rakenteiden ymmärtämiseen. Toisin kuin perinteisessä toimija–rakente-asetelmassa, verkostotieteessä rakenne nähdään toimijoiden välisistä suhteista emergentisti muodostuvana kokonaisuutena [22,23]. Pääasiassa laskennallisia tunnuslukuja hyödyntäen SNA keskittyy erityisesti yksilöiden, ryhmien ja organisaatioiden välisten suhteiden sekä verkostojen rakenteiden ja dynamiikan tutkimiseen [24,25]. Metodologia juontaa juurensa Jacob Morenon [26] kehittämään sosiometriaan, joka oli ensimmäinen systemaattinen lähestymistapa sosiaalisten suhteiden mittaamiseen [27]. SNA kehittyi merkittävästi 1970–1980-luvulla graafiteorian, matemaattisen mallinnuksen ja tietojenkäsittelytieteen edistymisen myötä [20]. Nykyisin sitä sovelletaan laajasti yhteiskunta-, terveys- ja taloustieteissä sekä teknologiatutkimuksessa esimerkiksi yhteistyösuhteiden analysointiin [22,24,28].

Metodologinen lähestymistapa voi olla *sosiosentri-*nen eli verkostoa kokonaisuutena tarkasteleva, tai *egosentri-*nen, eli yksittäisen toimijan suhdeverkostoon keskittyvä [27]. Toimijoita kutsutaan solmuiksi ja suhteita sidoksiksi, ja näiden eri ominaisuuksia mitataan indikaattoreina ja visualisoidaan graafeina [20]. Digitalisaatio on laajentanut SNA:n sovelluksia digitaalisiin vuorovaikutusverkostoihin mahdollistaen aiempaa syvällisemmän ymmärryksen sosiaalisten systeemien toiminnasta [29].

Tiedonhallinnan tutkimuksessa SNA:ta voidaan soveltaa esimerkiksi tiedonvaihdon rakenteiden, vuorovaikutusverkostojen tietoteknologisten mahdollisuuksien tai tiedonkulun esteiden tutkimukseen [30–36]. SNA:ta onkin hyödynnetty organisaatioiden välisten tiedonvaihtosuhteiden analysoinnissa [37], tekstinlouhinnan innovaatiotutkimuksessa [38], tiedonhallinnan vaatimusten tarkentamisessa ja luokittelussa [39], tiedonjakoverkostojen ajallisen muutoksen [40] sekä viestintäkanavien pullonkaulojen tunnistamisessa [41]. SNA:ta on käytetty sekä tiedonhallintaa kuvaavana että sen kehittämistä palvelevana metodologiana, organisaatioiden tiedonhallinnan rakenteiden ja dynamiikan tunnistamiseen sekä tiedonhallinnan käytäntöjen uudistamiseen [42–44].

Vallitsevat tiedonhallinnan yksilö-, organisaatio- ja prosessikeskeiset lähestymistavat tavoittavat varsin heikosti organisaatioiden välisiä ulottuvuuksia, joihin verkostanalyysi pureutuu [33,37]. Uusia innovatiivisia lähestymistapoja tarvittaisiin erityisesti tutkittaessa organisaatorajat ylittäviä informaatiovirtoja sekä tilanteita, joissa organisaatioiden ulkopuoliset tahot määrittelevät tiedonhallintaa ohjaavia rakenteita [45,46]. SNA-metodologiassa verkoston rakenteella, toimijoiden välisillä sidoksilla ja toimijapositioneilla on yhteys toiminnan tuloksiin ja tiedonkulkuun [22,47]. Metodologiaa on hyödynnetty kasvavissa määrin tiedonhallinnan

tutkimuksessa [48], kuten myös terveydenhuollon tutkimuksessa esimerkiksi hoitoprosessien pullonkaulojen, tiedonvälittäjien ja yhteistyöverkostojen tunnistamiseen [41], mutta sosiaalihuollon tutkimuksessa se on yhä alihyödynnetty [49,50].

Aineisto ja menetelmät

Toteutimme tutkimuksen kartoittavana kirjallisuuskatsauksena [51–53], kokoamalla ja analysoimalla SNA:ta hyödyntävää lastensuojelua käsittelevää tutkimuskirjallisuutta, jossa on käsitelty myös tiedonhallintaa. Kartoittavan katsauksen avulla voidaan systemaattisesti tunnistaa ja kuvata aihetta käsittelevä tutkimus sekä muodostaa siitä kokonaiskuva. Menetelmä sopii erityisesti tutkimuksemme, jossa tavoitteena on hahmottaa tutkimuskenttää ja suunnata tulevaa tutkimusta [53,54].

Toteutimme kartoittavan kirjallisuuskatsauksen vaiheittain, edeten tutkimuskysymysten määrittelystä kirjallisuushakuihin, aineiston seulontaan, sen luokitteluun ja lopulta synteisiin [55]. Tavoitteenamme oli kattava jäsenitys tutkimuskohteemme laajuudesta ja sen ominaisuuksista [56,57]. Toteutimme katsauksemme hyödyntäen Campbell Collaborationin [54] ja Joanna Briggs -instituutin [58] vakiintuneita katsausohjeita.

Aineistonhakustrategiamme eteni kaksivaiheisesti. Paikansimme ensin tutkimukset, joissa SNA:ta oli sovellettu lastensuojelua käsittelevässä tutkimuksessa. Sisäänottokriteerinä oli, että tutkimuksessa lastensuojelu oli mukana joko organisatorisena toimintana tai lastensuojelun palvelunkäyttäjien näkökulmasta. Toisessa vaiheessa sisällytimme mukaan tutkimukset, joissa käsiteltiin jollakin tavalla tiedonhallintaa. Tiedonhallinnan tematiikka tunnistettiin aineistosta etsimällä dataa, informaatiota ja tietoa kuvaavia käsitteitä [59] sekä hyödyntämällä tiedonhallinnan prosessimallia laajempaa tiedonhallinnan viitekehystenä [60].

Tutkimuksen suuntaamista ja hakutermien testauksesta varten teimme alustavia aineistohakuja loppuvuonna 2024 sopivimpien tietokantojen tunnistamiseksi ja hedelmällisimpien hakusanayhdistelmien arvioimiseksi. Valitsimme lopulta aineistohakuihin kymmenen monitieteistä tietokantaa, jotka kattavat laajasti yhteiskuntatieteitä ja niihin liittyviä tutkimusaloja: JSTOR I & IV, Taylor & Francis Online, Sage Journals, ScienceDirect, Scopus, Springer, ProQuest, EBSCOhost, Web of Science ja Wiley Online Library. Useita tietokantoja hyödyntämällä pyrimme varmistamaan, että aineistoon sisältyy sekä alakohtaisia että poikkitieteellisiä julkaisuja.

Toteutimme varsinaiset aineistohaut kesäkuussa 2025. Teimme englanninkielisen Boolean-haun hakusanoilla "social network analysis", "child welfare", "child protection" ja "foster care". Julkaisuvuoteen, kieleen tai alkuperämaahan emme asettaneet rajoituksia, jotta aineisto olisi mahdollisimman kattava. Hakujen tuloksena löysimme yhteensä 653 viitettä, jotka tallensimme jatkoseulontaa varten [Liite 1]. Kaksi tutkijaa seuloi ensin julkaisut itsenäisesti ja lopullinen 24 tieteellisen artikkelin aineistokokonaisuus ratkaistiin tutkimusryhmässä neuvottelemalla. Aineistosta poimimme ensin julkaisujen kuvailevat tiedot [57,61], kuten niiden kirjoittajat, julkaisuvuoden, maan, tavoitteet, osallistujat, menetelmät, löydökset ja havainnot SNA:n käytöstä. Sitten analysoimme tarkemmin, miten SNA:ta oli hyödynnetty tiedonhallinnan näkökulmasta.

Tulokset

Kartoittavaan kirjallisuuskatsauksemme valikoitui 24 SNA metodologiaa hyödyntävää lastensuojelua käsittelevää tutkimusta, joihin sisältyi tiedonhallinnan näkökulma. Julkaisujen perustiedot esitetään Liitteessä 2. Katsauksen artikkelit oli julkaistu 19 eri julkaisukanavassa vuosina 2001–2025.

Tutkimuksista 16 oli toteutettu USA:ssa, kolme Alankomaissa sekä yksittäisiä Italiassa, Kiinassa, Saksassa, Kanadassa ja Australiassa. Tutkimuksiin osallistuneiden lukumäärät vaihtelivat kymmenestä reiluun tuhanteen. Kaikissa katsauksen tutkimuksissa sovellettiin sosioentristä lähestymistapaa. Suurin osa tutkimuksista käsitteli organisatorisia verkostoja ja vain yksi [62] asiakasverkostoja. Organisatoriset verkostot kuvasivat tyypillisesti laajoja monialaisia toimijaverkostoja, joissa lastensuojelu oli yksi toimijataho.

Valtaosassa (88 %) tutkimuksista yhteistyötä mitattiin kyselyillä, joita usein (54 %) täydennettiin fokusryhmähaastatteluilla tai muilla aineistonhankintamenetelmillä. Yhdessä tutkimuksessa organisaatioiden välistä yhteistyörakennetta tarkasteltiin sisällönanalyyysillä, hyödyntäen tutkimusaineistoina lehtikirjoituksia ja organisaatioiden verkkosivustoja [63]. SNA:lle tyypilliseen tapaan valtaosassa (71 %) tutkimuksista kerättiin tietoa vain yhdeltä henkilöltä tutkittavaa organisaatiota kohden.

Lähes kaikissa (96 %) julkaisuissa kuvattiin tutkimuksen kohteena olleiden verkostojen rakenteellisia piirteitä hyödyntämällä verkostometriikkaa. Suurin osa (83 %) tutkimuksista niin ikään visualisoi verkostojen rakennetta ja ominaisuuksia niiden havainnollistamiseksi. Tyypillisimmät tähän tarkoitukseen käytetyt ohjelmistot olivat Ucinet (63 %) verkostometriikkaan ja NetDraw (29 %) visualisaatioon.

Tiedonvaihto osana toimijoiden välistä yhteistyötä

Katsauksen julkaisuissa tiedonhallinta ilmeni pääasiassa *tiedonvaihdon* näkökulmasta. Usein tutkimusten kiinnostuksen kohteena oli organisaatioiden välinen yhteistyö laajemmin ja tiedonvaihto jäsennettiin osaksi tätä yhteistyötä. Tällöin

tiedonvaihtoa tutkittiin esimerkiksi mittaamalla sen tiheyttä [64]. Monissa kyselyissä vastaajia oli pyydetty arvioimaan yhteistyön tiiviyttä suhteessa muihin toimijoihin ja tiedonvaihto oli sisällytetty vastaajille esitettyihin yhteistyön määritelmiin [65–67,68]. Australialaisessa tutkimuksessa [62] kiinnostuksen kohteena olivat sijaisperheverkoston vanhempien väliset yhteydet ja tiedonkulku sijaisperheverkostossa. Useat tutkimukset tarkastelivat myös muiden resurssien vaihtoa, asiakasvirtoja, päätöksentekoa ja lähetteitä [69–72]. Lisäksi yksittäiset tutkimukset laajensivat näkökulmaa tiedon hyödyntämiseen [73], sekä yhteistyöhön rahoituksenhaussa [70,74]. Tutkimuksissa oltiin kiinnostuneita myös tiedonkulun esteistä ja SNA:ta hyödynnettiin niiden analyysiin [74].

Teoreettisten ja metodologisten lähtökohtien pohjalta tiedonvaihto oletettiin usein sekä muiden yhteistyömuotojen perustaksi [74] että verkoston tehokkuutta edistäväksi tekijäksi [75]. Vaikka tiedonvaihto määriteltiin monissa aineiston tutkimusasetelmissä erilliseksi muuttujaksi, se yhdistettiin analyysivaiheessa usein yleiseksi yhteistyötä kuvaavaksi ulottuvuudeksi, jolloin nimenomaan tiedonvaihtoa koskevat havainnot jäivät analyysissä erittelemättä [69,71,76]. Nämä metodologiset ratkaisut heijastavat tutkimusten teoreettisia ja metodologisia sitoumuksia, joissa tiedonvaihto sisältyi yhteistyötä kuvaaviin teoreettisiin malleihin [77] ja hyödynnettyihin mittareihin [66]. Näissä organisaatioiden välisen yhteistyön minimitason ajatellaan rajoittuvan tiedonvaihtoon ja yhteistyön kehityksessä mukaan tulevan muitakin yhteistyön ulottuvuuksia, kuten datan jakamista ja jaettua päätöksentekoa [67,68,72]. Mallit käsittelivät kuitenkin organisaatioiden välistä yhteistyötä laajemmin, eikä tarkastelu rajautunut tiedonhallintaan.

Tiedonhallinta oli useissa tutkimuksissa implisiittinen osa yhteistyötä, mutta sitä ei tarkasteltu tai

mitattu erikseen [47,62,63,75,78–81]. Poikkeuksen tästä muodostaa julkaisu, joka kuvasi haitallisten lapsuuden kokemusten ehkäisyyn keskittyvää laajaa tutkimushanketta [73]. Hankkeessa kehitettiin ARC3-kysely, jonka 11 osa-alueesta yksi kohdistui datan hyödyntämiseen organisaation vastuullisuus- ja kehittämistoiminnassa. Osa-alue sisälsi muuttujia, joilla mitattiin pääsyä tietolähteisiin ja -järjestelmiin, resursseja datan analysointiin ja hyödyntämiseen, datan käyttöä sekä arviointimenetelmien soveltamista. Näistä muuttujista muodostettu summamuuttuja osoittautui analyysin perusteella toimivaksi ja kuvasi tarkasteltua ilmiötä luotettavasti. Vaikka kehitetty ja validoitu mittaristo on tiedonhallinnan näkökulmasta kiinnostava, julkaisussa painopiste oli mittariston kehittämisprosessin kuvaamisessa, eikä tuloksiin pureuduttu syvällisemmin [73].

Tiedonvaihdon rakenteet ja avaintoimijat esiin verkostoteorian avulla

Aineiston tutkimuksissa sosiaalista verkostanalyysia hyödynnettiin erityisesti organisaatioiden välisen tiedonvaihdon rakenteiden ja pulmien jäsentämiseen. Tutkimuksissa tunnistettiin, että vaikka organisaatiot tietävät toisistaan, varsinainen vuorovaikutus ja yhteistyö tapaavat keskittyä harvoille toimijoille [66] ja yhteydenpito perustuu usein henkilökohtaisiin sekä pitkäaikaisiin suhteisiin [82]. SNA:n avulla voitiin osoittaa yksittäisistä toimijoista riippuvaisen tiedonhallinnan haavoittuvuus muutoksissa, minkä vuoksi hajautettu tiedonvaihto voi olla keino parantaa verkoston resilienssiä ja muutostekävyyttä [74].

SNA:n avulla tunnistettiin myös tiedon kulkua edistäviä verkoston piirteitä. Esimerkiksi erilaisuutta suosivat suhteet tai tiiviit kytkennät edistivät tiedonkulkua [63,74], kun taas löyhissä verkostoissa erilliset isolaatit ja rakenteelliset aukot heikentävät tiedon virtausta [82]. Lisäksi SNA:ta soveltamalla

tunnistettiin asiakasläheteiden huomattava merkitys lastensuojelun monialaisessa yhteistyössä ja tiedonkulussa [70] sekä paikannettiin tiedonvaihdon esteitä, kuten epäselvyyksiä salassapitosäädöksistä ja tiedonvaihdon aukkoja päihdehuollon ja lastensuojelun välillä [72].

SNA:ta hyödynnettiin useissa tutkimuksissa tiedonkulun avainhenkilöiden tai -toimijoiden tunnistamiseen [62–64,67,79]. Tiedonkulun avainhenkilöt kuvattiin verkoston siltoina tai solmukohtina, joilla on merkittävä asema tiedonkulussa [62,63,75]. Heidä pidettiin tiedon ”portinvartijoina” ja heidän tunnistamisensa nähtiin keskeisenä tiedonkulun kehittämisessä [69]. Samalla henkilösidonaisuus nähtiin ongelmallisena, koska se tekee organisaatiosta ja verkostosta haavoittuvan henkilöstömuutoksille [66,79,83]. Myös ohjelmat, organisaatiot tai tiiviit usean toimijan klusterit voivat toimia solmukohtina mahdollistaen tehokkaan tiedonkulun klusterien sisällä [63,72].

Jotkut aineiston julkaisut osoittivat, kuinka SNA:lla voidaan paikantaa eri toimijoiden asemoitumista verkostoissa. Toimijat eli verkostokielellä ”solmut” voivat sijaita lähellä verkoston keskustaa eli sen ytimessä tai verkoston reunamilla eli periferiassa. Tiedonkulun näkökulmasta periferiassa sijaitsevilla solmuilla on heikommat mahdollisuudet vastaanottaa tietoa verrattuna muihin [75]. Toimijan asemoitumista verkostossa kuvataan SNA:ssa keskeisyyden tunnusluvuilla, jotka ilmaisevat solmun läheisyyttä suhteessa muihin verkoston jäseniin. Mitä keskeisempi asemoituminen, sitä paremmat mahdollisuudet solmulla on saada ja hyödyntää verkoston tietoa [63,69]. *Välillisyydeskeskeisyyden* arvo kuvaa toimijan tärkeyttä tiedon kulun väylänä verkostossa [62,67,71]. Mitä korkeampi arvo, sitä todennäköisemmin toimija toimii eräänlaisena portinvartijana, jonka kautta tieto kulkee [84,85]. Tutkimuksissa hyödynnettiin myös muita

keskeisyysmittareita, joilla arvioitiin toimijoiden rooleja tiedonkulun kannalta [64,85].

Osassa tutkimuksia tarkasteltiin verkoston muutoksia ajallisesti esimerkiksi pitkittäisasetelmia hyödyntäen. Ajallinen tarkastelu toi esiin verkostojen dynaamisuuden, mikä lisää epävakautta ja muodostaa riskejä vahvojen suhteiden jatkuvuudelle [69]. Lisäksi havaittiin, että tiedonvaihdon verkostot tarvitsevat jopa yli kolme vuotta aikaa uudelleenmuotoutumiseen suuren organisaatiomuutoksen jälkeen [83]. Australialaisessa tutkimuksessa havaittiin, että tiedonhallinta voi siirtyä organisaatiolta verkoston sisäisille toimijoille, kuten sijaisvanhemmille, mikä vähentää viranomaisriippuvuutta ja vahvistaa epämuodollista, luottamukseen perustuvaa tiedonvaihtoa [62]. SNA:n todettiin tarjoavan varteenotettavan työkalun nimenomaan ajallisten muutosten tarkasteluun esimerkiksi yhteistyön parantamiseen tähtäävien interventioiden arvioimiseksi [74]. Mittausajankohtien huolellinen suunnittelu on tarpeen, sillä kahden vuoden seurantajakso voi olla riittämätön organisaatioiden välisten verkostomuutosten arviointiin [67].

Pohdinta

Analysoimme artikkelissa kartoittavan kirjallisuuskatsauksen avulla sitä, missä määrin ja millä tavoin sosiaalista verkostanalyysiä (SNA) on hyödynnetty lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimuksessa. Vaikka löysimme katsauksessa 24 kriteerit täyttävää tutkimusta, eivät lastensuojelun eivätkä tiedonhallinnan näkökulmat olleet niissä useinkaan keskiössä. Tutkimuksissa käsiteltiin tyypillisesti laajoja yhteistyöverkostoja sosiosentrisestä näkökulmasta ja tiedonhallinnan näkökulmat rajoittuivat pääsääntöisesti organisaatioiden väliseen tiedonvaihtoon. Tiedon hyödyntämisen näkökulma jäi tuloksissa hyvin ohueksi, vaikka paikansimme sen suhteen lupaavia mittareita [73].

Lastensuojelun toimivuuden kannalta tiedonvaihto on kriittinen tiedonhallinnan alue [2,4–6]. SNA:ta on katsauksen tutkimuksissa kuitenkin toistaiseksi käytetty pääasiassa tiedonvaihdon ja verkostorakenteiden *kuvailuun*. Terveystieteiden tutkimuksessa SNA:ta hyödynnetään huomattavasti laajemmin prosessien kehittämiseen, resurssien kohdentamiseen ja hoidon laadun parantamiseen [41]. Samoja lähestymistapoja voisi soveltaa myös lastensuojelussa, jossa verkostot ovat monimutkaisia ja tiedonkulku kriittistä. SNA:n menetelmät mahdollistavat tiedonvaihdon verkostojen rakentamisen, ylläpidon ja kehittämisen, myös organisatoristen sekä toiminnallisten muutosten aikana [65,69,74,83]. SNA:ta voitaisiin hyödyntää esimerkiksi lastensuojelun tiedonvaihtoverkostojen resilienssin arviointiin ja siten tiedonkulun edellytysten turvaamiseen organisaatio- tai henkilöstömuutosten yhteydessä [19]. Tällaiselle tarkastelulle olisi tarve, sillä lastensuojelu on kokenut merkittäviä organisatorisia muutoksia viime aikoina. Rakenteelliset uudistukset voivat heikentää tiedonkulkua ja tiedonhallinnan toimivuutta, minkä vuoksi näihin muutoksiin liittyviä riskejä olisi tarpeen tutkia erityisesti julkisella sektorilla, jossa resurssien niukkuus ja tihenevät kriisit lisäävät tehostamispaineita. Näissä tehostamisyrittämissä tiedonkululla on erityinen painoarvo [44,86].

Analysimme tuo esiin, ettei SNA:ta hyödyntävissä lastensuojelua koskevissa tutkimuksissa tiedonvaihtoa ole analysoitu itsenäisenä ilmiönä, vaan osana toimijoiden välistä yhteistyötä. Metodisesti tarkastellen tiedonvaihdon mekanismeja ei yleensä ole mitattu erikseen, vaan niistä on tehty epäsuoria päätelmiä esimerkiksi toimijoiden väliseen yhteydenpidon tiheyteen tai keskinäiseen luottamukseen perustuen. Näin ollen johtopäätökset tiedonkulusta on tehty verkostoteorioihin nojaten [87] ja olettaen, että yhteistyö sisältää myös tiedonvaihtoa [77]. Tämä rajoittaa tulosten

hyödynnettävyyttä tiedonhallinnan näkökulmasta, sillä tiedonvaihdon sisältöä, laatua tai käytettyjä teknologioita ei yleensä eritellä. Jatkossa SNA:ta olisi hyödyllistä soveltaa myös tietoteknologiaan ja tietotarpeisiin liittyvissä tutkimuksissa [48]. Verkostonäkökulma voi tuoda lisäymmärrystä tiedonhallinnan digitalisaatiosta, mutta sitä on sovellettu varsin vähän suomalaisen sosiaalihuollon kontekstissa [88].

Verkostoanalyysillä on merkittävä potentiaali digitalisoituneessa tietoympäristössä [29,89], mutta metodologian luotettava soveltaminen edellyttää sekä menetelmien että aineistonhallinnan syvällistä osaamista [90]. Huolellisella suunnittelulla voidaan vähentää esimerkiksi puutteellisesta aineistosta johtuvia verkoston rakenteen analyysin, tilastollisen mallinnuksen ja yleistettävien johtopäätösten tekemisen haasteita [82]. SNA:n soveltaminen voi kohdata myös aineiston keruun käytännöllisiä pulmia. SNA:n kyselyt ovat usein raskaita, koska jokaisen muuttujan tiedot on kerättävä suhteessa kuhunkin verkoston jäseneseen nähden [91]. Tämä voi johtaa muuttujien karsimiseen ja saattaa selittää sitä katsauksemme havaintoa, että tutkimuksissa päädyttiin usein tekemään monenlaisia päätelmiä vain yhteistyön tiheyttä kuvaavan muuttujan avulla. Tämä konkretisoi tarvetta menetelmällisiin innovaatioihin, kuten modulaarisiin kyselyihin, ego-keskeisiin lähestymistapoihin ja moninaiisiin aineistoihin, jotta tiedonhallintaa voitaisiin tutkia tarkasti ja ilman kohtuutonta osallistujien kuormitusta [19,92].

Lastensuojelun perustehtävä rakentuu ajantasaisen ja riittävän tiedon varaan oikea-aikaisen päätöksenteon turvaamiseksi. Katsauksen perusteella SNA mahdollistaa monitasoisten tiedonvaihtosuhteiden mallintamisen sekä niiden rakenteellisten vaikutusten tunnistamisen, jotka vaikuttavat tiedonkulun sujuvuuteen [22,85]. Koska aineistoomme ei

löytynyt yhtään tutkimusta, joka keskittyisi nimenomaan lastensuojelun tiedonhallintaan, metodologian täysi potentiaali jää osin hahmottomatta. Lastensuojelun tutkimus tuo esiin, miten organisatoriset rakenteet, ammatillinen harkinta ja tietojärjestelmät muovaavat tiedon käyttöä korkean riskin ympäristöissä, joissa tiedon laatu ja saatavuus ovat suoraan yhteydessä eettiseen ja oikeudelliseen vastuuseen [1,2,5,8]. Tästä näkökulmasta verkoston rakenteiden ja tiedonvaihdon mekanismien analyysi liittyy suoraan lastensuojelun ydintehtävään, riskien varhaiseen tunnistamiseen, tuen oikea aikaan organisoimiseen ja lapsen kokonaisvaltaisen turvallisuuden varmistamiseen. SNA:n tarjoama rakenteellinen ja laskennallinen näkökulma voisi siten vahvistaa lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimusta ja tuoda siihen metodologista moninaisuutta.

Katsaus rajautui kymmeneen tietokantaan ja englanninkielisiin hakutermeihin, mikä saattoi sulkea pois osan tutkimuksista. Lisäksi lastensuojelun terminologia vaihtelee maittain ja tieteenaloittain, mikä vaikeuttaa yhtenäisten hakustrategioiden soveltamista ja saattoi johtaa joidenkin tutkimusten tunnistamatta jäämiseen. Kansainväliset tutkimustulokset tarjoavat hyödyllisiä näkökulmia, mutta koska lastensuojelun järjestämisen tavat vaihtelevat maittain [93], tarvitaan myös suomalaisessa kontekstissa toteutettua tutkimusta, jota on tois-
taiseksi hyvin vähän [19,21].

Lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimus on vasta muotoutumassa [15,16]. Aihepiiriä koskevan tutkimuksen vähäisyydestä johtuen katsaukseen sisällytettiin tutkimuksia, joissa lastensuojelu oli sivuosassa ja tiedonhallinnan käsittely suppeaa. Katsaus osoittaa selkeän tutkimusaukon SNA:n

soveltamisessa lastensuojelun tiedonhallinnan tutkimukseen. Tulevaisuudessa olisi hyödyllistä myös pohtia verkostoteorian soveltamista laajemmin lastensuojelun ja koko sosiaalialan tutkimuksessa. Verkostoteoria kattaa erilaisia lähestymistapoja [28], joihin SNA tarjoaa rajatun lähtökohdan. Vaikuttavuustutkimuksen näkökulmasta voisi esimerkiksi selvittää, millaista lisäarvoa SNA voi tarjota lastensuojelun menetelmien arviointiin. Systeminen lastensuojelun toimintamalli on otettu laajasti käyttöön Suomessa, mutta sen vaikuttavuutta on ollut vaikea osoittaa empiirisesti [94]. Systeminen malli ja verkostoteoria jakavat kuitenkin yhteisen ymmärryksen lapsen ja perheen tilanteista monien toimijoiden välisissä suhteissa rakentuvina. Tämä teoreettinen yhteensopivuus avaa mahdollisuuden hyödyntää SNA:n laskennallisia menetelmiä tarjoten uusia keinoja vaikuttavuuden tutkimiseen.

Rahoitus

Tutkimuksen on rahoittanut Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus ja terveysministeriö sosiaalityön tutkimukseen tarkoitetulla hankerahoituksella (VN/10043/2023).

Kiitokset

Kiitämme lämpimästi vertaisarvioitsijoita käsikirjoituksen huolellisesta kommentoinnista ja arvokkaista ehdotuksista käsikirjoituksen kehittämiseksi. Kiitämme myös Harry Lunabbaa, Jenika Heinosta ja Mea Salomaata yhteistyöstä tutkimusprojektissämme, sekä informaattikko Annamari Pudasta hänen avustaan tiedonhankinnassa ja katsauksen teknisessä toteutuksessa.

Sidonnaisuudet

Ei sidonnaisuuksia.

Lähteet

- [1] Kananoja A, Lavikainen M, Oranen M. Toimiva lastensuojelu. Selvitysrhmän loppuraportti. Sosiaali- ja terveystministeriön raportteja ja muistioita 2013: 19. Helsinki: Sosiaali- ja terveystministeriö; 2013. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3611-9>
- [2] Reder P, Duncan S. Understanding communication in child protection networks. *Child Abuse Rev.* 2003 Mar;12(2):82–100. <https://doi.org/10.1002/car.787>
- [3] Kananoja A, Ruuskanen K. Selvityshenkilön ehdotukset lastensuojelun toimintaedellytysten ja laadun parantamiseksi: Loppuraportti. Raportteja ja muistioita 2019: 4. Helsinki: Sosiaali- ja terveystministeriö; 2019. s. 103. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4026-0>
- [4] Munro E. Effective child protection. Third edition. Los Angeles: SAGE; 2020. <https://doi.org/10.4135/9781036234133>
- [5] Seekamp S, Ey LA, Tsiros MD. Partnering with families known to child protection in an interprofessional context. *Child Abuse Negl.* 2023 Nov;145:106426. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2023.106426>
- [6] Turba H, Breimo JP, Lo C. Professional and organizational power intertwined: Barriers to networking? *Child Youth Serv Rev.* 2019 Dec;107:104527. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104527>
- [7] Daniel B. An overview of the Scottish multidisciplinary child protection review. *Child Fam Soc Work.* 2004;9(3):247–57. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2004.00303.x>
- [8] Laming H. The Victoria Climbié Inquiry: report of an inquiry by Lord Laming [Command Paper] [Internet]. Report: 5730. London: Stationery Office; 2003 Jan [cited 2025 Jun 27]. s. 432. Saatavilla: <https://www.gov.uk/government/publications/the-victoria-climbié-inquiry-report-of-an-inquiry-by-lord-laming>
- [9] Healy K, Oltedal S. An Institutional Comparison of Child Protection Systems in Australia and Norway Focused on Workforce Retention. *J Soc Policy.* 2010 Apr;39(2):255–74. <https://doi.org/10.1017/S004727940999047X>
- [10] Lee JS, Wolf-Branigin M. Applying Complex Adaptive Systems to Build Interdisciplinary Collaborations and Aid in Understanding Complicated Social Phenomena. *J Soc Work Educ.* 2023 Dec 8;59(sup1):23–35. <https://doi.org/10.1080/10437797.2023.2213290>
- [11] Mänttári-van Der Kuip M. Moral distress among social workers: The role of insufficient resources. *Int J Soc Welf.* 2016 Jan;25(1):86–97. <https://doi.org/10.1111/ijsw.12163>
- [12] Taylor C, White S. Practising reflexivity in health and welfare: making knowledge. Buckingham: Open University Press; 2000.
- [13] Vierula T. Asiakkaiden ja asiakirjojen väliset suhteet lastensuojelussa. Vanhempien näkökulma. *Janus.* 2012;20(2):149–67. <https://journal.fi/janus/article/view/50654>
- [14] Greve RA, Persdotter B, Christiansen Ø, Jørgensen T. The Importance of Information Processing in Child Protection Cases—A Study of Social Workers’ Integration of Other Professionals’ Knowledge. *Br J Soc Work.* 2024 Jun 26;54(4):1516–34. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcad227>
- [15] Naccarato T. Child welfare informatics: A proposed subspecialty for social work. *Child Youth Serv Rev.* 2010 Dec;32(12):1729–34. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2010.07.016>
- [16] Westlund O, Kinnunen UM, Kivivirta V. Child protection informatics: A Scoping review. *J Technol Hum Serv.* 2026 [accepted]. <https://doi.org/10.1080/15228835.2026.2647020>

- [17] Kuusisto-Niemi S. Tiedon hallinta sosiaalihuollossa: tiedonhallinnan paradigma opetuksen ja tutkimuksen perustana [väitöskirja]. Publications of the University of Eastern Finland. Dissertations in Social Sciences and Business Studies 134. Kuopio: Itä-Suomen yliopisto; 2016. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-61-2279-3>
- [18] Wastell D, White S. Beyond bureaucracy: Emerging trends in social care informatics. *Health Informatics J.* 2014;20(3):213–9. <https://doi.org/10.1177/1460458213487535>
- [19] Maksniemi M, Kekoni T, Vornanen R. Yhteistyöverkostot vuorovaikutuksen vaihtoalueina perhesosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityön palvelutarpeen arvioinnissa. *Hallinnon Tutk.* 2023 Sep 28;42(4):392–407. <https://doi.org/10.37450/ht.117117>
- [20] Prell C. Social network analysis: history, theory & methodology. London: SAGE Publications; 2012.
- [21] Uusikylä P. Lastensuojelun toimeenpanoverkostot: Tutkimus yhteistyön rakenteista ja merkityksestä kuntien lastensuojelutyössä. Helsinki: Lastensuojelun keskusliitto; 1994. 108 s.
- [22] Borgatti SP, Mehra A, Brass DJ, Labianca G. Network Analysis in the Social Sciences. *Science.* 2009 Feb 13;323(5916):892–5. <https://doi.org/10.1126/science.1165821>
- [23] Brandes U, Robins G, McCranie A, Wasserman S. What is network science? *Netw Sci.* 2013 Apr;1(1):1–15. <https://doi.org/10.1017/nws.2013.2>
- [24] Freeman LC. The development of social network analysis: a study in the sociology of science. Vancouver (B.C.): Empirical press; 2004. 205 s.
- [25] Scott J. Social Network Analysis. London: SAGE Publications Ltd; 2017. <https://doi.org/10.4135/9781529716597>
- [26] Moreno J. Who Shall Survive? New York: Beacon Press; 1934.
- [27] Johanson JE, Mattila M, Uusikylä P. Johdatus verkostoanalyysiin. Menetelmäraportteja ja käsikirjoja / Kuluttajatutkimuskeskus. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus; 1995.
- [28] Eriksson K, toim. Verkostot yhteiskuntatutkimuksessa. Helsinki: Gaudeamus; 2015.
- [29] Kadushin C. Understanding social networks: theories, concepts, and findings. Oxford: Oxford University Press; 2012.
- [30] Borgatti SP, Foster PC. The Network Paradigm in Organizational Research: A Review and Typology. *J Manag.* 2003 Dec;29(6):991–1013. [https://doi.org/10.1016/S0149-2063\(03\)00087-4](https://doi.org/10.1016/S0149-2063(03)00087-4)
- [31] Burt RS. Structural Holes and Good Ideas. *Am J Sociol.* 2004 Sep;110(2):349–99. <https://doi.org/10.1086/421787>
- [32] Granovetter MS. The Strength of Weak Ties. *Am J Sociol.* 1973;78(6):1360–80. <https://doi.org/10.1086/225469>
- [33] Haythornthwaite C. Social network analysis: An approach and technique for the study of information exchange. *Libr Inf Sci Res.* 1996 Sep 1;18(4):323–42. [https://doi.org/10.1016/S0740-8188\(96\)90003-1](https://doi.org/10.1016/S0740-8188(96)90003-1)
- [34] Haythornthwaite C. Strong, Weak, and Latent Ties and the Impact of New Media. *Inf Soc.* 2002 Oct;18(5):385–401. <https://doi.org/10.1080/01972240290108195>
- [35] Haythornthwaite C. Social networks and Internet connectivity effects. *Inf Commun Soc.* 2005 Jun;8(2):125–47. <https://doi.org/10.1080/13691180500146185>
- [36] Haythornthwaite C, Wellman B. Work, friendship, and media use for information exchange in a networked organization. *J Am Soc Inf Sci.* 1998;49(12):1101–14.

[https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1097-4571\(1998\)49:12<1101::AID-ASI6>3.0.CO;2-Z](https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-4571(1998)49:12<1101::AID-ASI6>3.0.CO;2-Z)

[37] Laihonen H, Huhtamäki J. Organisational hybridity and fluidity: deriving new strategies for dynamic knowledge management. *Knowl Manag Res Pract.* 2023 Mar 4;21(2):216–28. <https://doi.org/10.1080/14778238.2020.1794993>

[38] Fronzetti Colladon A, Gloor P, Iezzi DF. Editorial introduction: The power of words and networks. *Int J Inf Manag.* 2020 Apr;51:102031. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2019.10.016>

[39] Sofia Pereira C, Soares AL. Improving the quality of collaboration requirements for information management through social networks analysis. *Int J Inf Manag.* 2007 Apr;27(2):86–103. <https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2006.10.003>

[40] Haruta J, Tsubawa S, Ogura K. Analyzing annual changes in network structures of a social media application-based information-sharing system in a Japanese community. *BMC Health Serv Res.* 2022 Aug 31;22(1):1107. <https://doi.org/10.1186/s12913-022-08478-1>

[41] Francis T, Davidson M, Senese L, Jeffs L, Yousefi-Nooraie R, Ouimet M, Rac V, Trbovich P. Exploring the use of social network analysis methods in process improvement within healthcare organizations: a scoping review. *BMC Health Serv Res.* 2024 Sep 5;24(1):1030. <https://doi.org/10.1186/s12913-024-11475-1>

[42] Monge PR, Contractor N. *Theories of Communication Networks.* Oxford University Press; 2003. <https://doi.org/10.1093/oso/9780195160369.001.0001>

[43] Phelps C, Heidl R, Wadhwa A. Knowledge, Networks, and Knowledge Networks: A Review and Research Agenda. *J Manag.* 2012 Jul;38(4):1115–66. <https://doi.org/10.1177/0149206311432640>

[44] Yang TM, Maxwell TA. Information-sharing in public organizations: A literature review of

interpersonal, intra-organizational and inter-organizational success factors. *Gov Inf Q.* 2011 Apr;28(2):164–75.

<https://doi.org/10.1016/j.giq.2010.06.008>

[45] Lääveri T, Reponen J, Vehko T, Viitanen J. Physicians' Experiences of Health Information Exchange in Finland After Ten Years of National Patient Data Repository Services. *Stud Health Technol Inform.* 2025 May 15;327:637–641. <https://doi.org/10.3233/SHTI250426>

[46] Salovaara S. Tietojärjestelmät osana sosiaalityön tiedonmuodostusta [väitöskirja]. *Acta electronica Universitatis Lapponiensis* 383. Rovaniemi: Lapin yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta; 2024. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-436-2>

[47] Künstler AK, Knorr C, Fegert JM, Ziegenhain U. Soziale Netzwerkanalyse interdisziplinärer Kooperation und Vernetzung in den Frühen Hilfen: Eine Pilotuntersuchung [Social network analysis of interdisciplinary cooperation and networking in early prevention and intervention. A pilot study]. *Bundesgesundheitsblatt - Gesundheitsforschung - Gesundheitsschutz.* 2010 Nov;53(11):1134–42. <https://doi.org/10.1007/s00103-010-1147-3>

[48] Ramírez Pérez JF, Ramírez Pérez A del R, Morejón Valdés M, Borrell Zayas JC. Modelo computacional experto para la recomendación de equipos de trabajo quirúrgico en sistemas de información en salud aplicando técnicas de análisis de redes sociales y minería de procesos. *Ser Científica Univ Las Cienc Informáticas.* 2020;13(9):1–15.

[49] Bustos TE. A scoping review of social network analyses in interorganizational collaboration studies for child mental health. *Child Youth Serv Rev.* 2020 Dec 1;119:105569. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105569>

[50] Schiff R, Arnold K, Wilkinson A. Using social network analysis to understand the impact of systems integration efforts: a case study from Thunder Bay.

- Cogent Soc Sci. 2024 Dec 31;10(1):2320463. <https://doi.org/10.1080/23311886.2024.2320463>
- [51] Campbell F, Tricco AC, Munn Z, Pollock D, Saran A, Sutton A, White H, Khalil H. Mapping reviews, scoping reviews, and evidence and gap maps (EGMs): the same but different— the “Big Picture” review family. *Syst Rev.* 2023 Mar 15;12(1):45. <https://doi.org/10.1186/s13643-023-02178-5>
- [52] Jylhä V, Ristolainen H, Kekoni T, Kinnunen UM. Järjestelmälliset katsaukset tutkimustiedon tiivistämisen menetelmänä: menetelmä ja sovelluskohdeet sosiaali- ja terveydenhuollossa. *Sos Aikakauslehti.* 2024 Sep 9;61(3):377–392. <https://doi.org/10.23990/sa.141780>
- [53] Munn Z, Peters MDJ, Stern C, Tufanaru C, McArthur A, Aromataris E. Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing between a systematic or scoping review approach. *BMC Med Res Methodol.* 2018 Dec;18(1):143. <https://doi.org/10.1186/s12874-018-0611-x>
- [54] Chapman K. Characteristics of systematic reviews in the social sciences. *J Acad Librariansh.* 2021 Sep;47(5):102396. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2021.102396>
- [55] Arksey H, O’Malley L. Scoping studies: towards a methodological framework. *Int J Soc Res Methodol.* 2005 Feb;8(1):19–32. <https://doi.org/10.1080/1364557032000119616>
- [56] Levac D, Colquhoun H, O’Brien KK. Scoping studies: advancing the methodology. *Implement Sci.* 2010 Dec;5(1):69. <https://doi.org/10.1186/1748-5908-5-69>
- [57] Pollock D, Peters MDJ, Khalil H, McInerney P, Alexander L, Tricco AC, Evans C, de Moraes ÉB, Godfrey CM, Pieper D, Saran A, Stern C, Munn Z. Recommendations for the extraction, analysis, and presentation of results in scoping reviews. *JBIEvid Synth.* 2023 Mar;21(3):520–32. <https://doi.org/10.11124/JBIES-22-00123>
- [58] Peters MDJ, Marnie C, Tricco AC, Pollock D, Munn Z, Alexander L, McInerney P, Godfrey CM, Khalil H. Updated methodological guidance for the conduct of scoping reviews. *JBIEvid Implement.* 2021 Mar;19(1):3–10. <https://doi.org/10.1097/XEB.0000000000000277>
- [59] Frické M. The Knowledge Pyramid: the DIKW Hierarchy. *Knowl Organ.* 2019;46(1):33–46. <https://doi.org/10.5771/0943-7444-2019-1-33>
- [60] Choo CW. *Information Management for the Intelligent Organization: The Art of Scanning the Environment.* Medford, NJ: Information Today, Inc.; 2002.
- [61] Aromataris E, Lockwood C, Porritt K, Pilla B, Jordan Z, toim. *JBIE Manual for Evidence Synthesis.* JBIE; 2024. <https://doi.org/10.46658/JBIMES-24-01>
- [62] Jones M, Patmisari E, McLaren H, Mather S, Skinner C. Exploring social networks in foster caring: The mockingbird family in Australia. *J Soc Pers Relatsh.* 2024 Jul;41(7):1869–91. <https://doi.org/10.1177/02654075241230455>
- [63] Yeo J. Beyond Immigration and Customs Enforcement: Understanding Interorganizational Collaboration for Border Management. *J Borderl Stud.* 2022;37(5):975–97. <https://doi.org/10.1080/08865655.2020.1833231>
- [64] Rana S, Allen NE. Centrality measures to identify key stakeholders in Family Violence Councils. *Psychosoc Interv.* 2015 Dec;24(3):167–76. <https://doi.org/10.1016/j.psi.2015.08.001>
- [65] Friedman SR, Reynolds J, Quan MA, Call S, Crusto CA, Kaufman JS. Measuring changes in inter-agency collaboration: An examination of the Bridgeport Safe Start Initiative. *Eval Program Plann.* 2007 Aug;30(3):294–306. <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2007.04.001>

- [66] Johnson JA, Honnold JA, Stevens FP. Using Social Network Analysis to Enhance Nonprofit Organizational Research Capacity: A Case Study. *J Community Pract.* 2010 Dec 1;18(4):493–512. <https://doi.org/10.1080/10705422.2010.519683>
- [67] King LM, LeBeau K, Hart M, Vacca R. Organizational partnerships for a trauma-informed community: A community-wide social network study. *J Community Psychol.* 2021 Sep;49(7):2658–78. <https://doi.org/10.1002/jcop.22645>
- [68] LeBeau K, King L, Vacca R. Interorganizational collaboration in a trauma-informed community: A network analysis of cohesion and change. *J Community Psychol.* 2024 Jan;52(1):89–104. <https://doi.org/10.1002/jcop.23087>
- [69] Blanken M, Mathijssen J, van Nieuwenhuizen C, Raab J, van Oers H. Examining preconditions for integrated care: a comparative social network analysis of the structure and dynamics of strong relations in child service networks. *BMC Health Serv Res.* 2023;23(1):1146. <https://doi.org/10.1186/s12913-023-10128-z>
- [70] Colvin ML. Mapping the inter-organizational landscape of child maltreatment prevention and service delivery: A network analysis. *Child Youth Serv Rev.* 2017 Feb 1;73:352–9. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.01.003>
- [71] Colvin ML, Thompson H, Miller SE. Comparing Child Maltreatment Prevention and Service Delivery at the Community Level of Practice: A Mixed-Methods Network Analysis. *Hum Serv Organ Manag Leadersh Gov.* 2017;42(3):327–44. <https://doi.org/10.1080/23303131.2017.1392389>
- [72] Sword W, Niccols A, Yousefi-Nooraie R, Dobbins M, Lipman E, Smith P. Partnerships Among Canadian Agencies Serving Women with Substance Abuse Issues and Their Children. *Int J Ment Health Addict.* 2013 Jun;11(3):344–57. <https://doi.org/10.1007/s11469-012-9418-x>
- [73] Hargreaves MB, Verbitsky-Savitz N, Coffee-Borden B, Perreras L, White CR, Pecora PJ, Morgan GB, Barila T, Ervin A, Case L, Hunter R, Adams K. Advancing the measurement of collective community capacity to address adverse childhood experiences and resilience. *Child Youth Serv Rev.* 2017 May 1;76:142–53. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.02.021>
- [74] Brown S, Klein S, McCrae J. Collaborative Relationships and Improved Service Coordination among Child Welfare and Early Childhood Systems. *Child Welfare.* 2014;93(2):91–116.
- [75] Chen Z, Du J, Zhang Y, Wang L, Tang B, Zhang S, Feng Y. Interaction and collaboration in rural social work: A professional perspective based on social network analysis. *J Soc Work.* 2025 Mar 17;25(6):719–46. <https://doi.org/10.1177/14680173251318561>
- [76] Foster-Fishman PG, Salem DA, Allen NA, Fahrback K. Facilitating Interorganizational Collaboration: The Contributions of Interorganizational Alliances. *Am J Community Psychol.* 2001 Dec;29(6):875–905. <https://doi.org/10.1023/A:1012915631956>
- [77] Himmelman AT. On Coalitions and the Transformation of Power Relations: Collaborative Betterment and Collaborative Empowerment. *Am J Community Psychol.* 2001 Apr;29(2):277–84. <https://doi.org/10.1023/A:1010334831330>
- [78] Blanken M, Mathijssen J, van Nieuwenhuizen C, Raab J, van Oers H. Actors' awareness of network governance in Child Welfare and Healthcare service networks. *Health Policy.* 2023;127:29–36. <https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2022.12.003>
- [79] Como MR, Trobia A, Manna G. Prevention of violence against children and psychosocial models of intervention: Network analysis of an inter-institutional service. *Child Youth Serv Rev.* 2014 Dec;47:416–27. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2014.11.001>

- [80] Kohl P, Harris J, Shires M, Bacon C, Sulaima S, Jonson-Reid M. Exploring the Impact of COVID-19 on a Child Maltreatment Prevention Network. *J Public Health Manag Pract.* 2025 May;31(3):486–94. <https://doi.org/10.1097/PHH.0000000000002107>
- [81] Wang J, Ortiz T, Navarro D, Maier R, Wang S, Wang L, Wang L. An empirical study of early childhood support through partnership building. *Eval Program Plann.* 2016 Dec 1;59:74–80. <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2016.08.007>
- [82] Liebowitz J, Liebowitz KD. Social Networking in Baltimore: Connection versus Collection. *J Comput Inf Syst.* 2008 Sep 1;49(1):2–9. <https://doi.org/10.1080/08874417.2008.11645299>
- [83] Blanken M, Mathijssen J, van Nieuwenhuizen C, Raab J, van Oers H. Intersectoral collaboration at a decentralized level: information flows in child welfare and healthcare networks. *BMC Health Serv Res.* 2022 Apr 6;22(1):449. <https://doi.org/10.1186/s12913-022-07810-z>
- [84] Borgatti SP, Everett M, Johnson J, Agneessens F. Analyzing social networks. 3. painos. Thousand Oaks: Sage Publishing; 2024.
- [85] Freeman LC. Centrality in social networks conceptual clarification. *Soc Netw.* 1978 Jan;1(3):215–39. [https://doi.org/10.1016/0378-8733\(78\)90021-7](https://doi.org/10.1016/0378-8733(78)90021-7)
- [86] Petrenj B, Lettieri E, Trucco P. Information sharing and collaboration for critical infrastructure resilience - a comprehensive review on barriers and emerging capabilities. *Int J Crit Infrastruct.* 2013;9(4):304–329. <https://doi.org/10.1504/IJCIS.2013.058171>
- [87] Tischer D. Social network analysis. Teoksessa: McCann L, Bozkurt Ö, Finn R, Granter E, Hunter C, Kivinen N, Kumar A, Wierman B, toim. *Elgar Encyclopedia of Critical Management Studies.* Edward Elgar Publishing; 2025. s. 440–1. <https://doi.org/10.4337/9781800377721.000106>
- [88] Saukkonen P, Elovainio M, Salovaara S, Virtanen L, Kaihlanen AM, Kainiemi E, Vehko T, Hepo-niemi T. Perceived effects of digitalization on social work in Finland: A network analysis approach. *Int Soc Work.* 2024 Nov;67(6):1464–81. <https://doi.org/10.1177/00208728241265015>
- [89] Rantamäki A, Uusikylä P, Jalonen H. Information Resilience in Networks: An Analysis of a National Security Legislation Evidence Base. *Scand J Public Adm.* 2023 Dec 8;28(2):1–20. <https://doi.org/10.58235/sjpa.2023.14068>
- [90] Scott J. What is Social Network Analysis? 1. painos. London: Bloomsbury Publishing Plc; 2012. 114 s. <https://doi.org/10.5040/9781849668187>
- [91] MacCarty C, Lubbers MJ, Vacca R, Molina JL. Conducting personal network research: A practical guide. New York: Guilford Publications Inc; 2019.
- [92] Hollstein B, Töpfer T, Pfeffer J. Collecting ego-centric network data with visual tools: A comparative study. *Netw Sci.* 2020 Jun;8(2):223–50. <https://doi.org/10.1017/nws.2020.4>
- [93] Gilbert N, Parton N, Skivenes M, toim. *Child Protection Systems: International Trends and Orientations.* Cary: Oxford University Press USA; 2011. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199793358.001.0001>
- [94] Aaltio E, Isokuortti N. Systeemisen lastensuojelun toimintamallin vaikuttavuus, käyttöönotto ja näihin vaikuttaneet tekijät. Teoksessa: Jahnu-kainen M, Harrikari T, toim. *Lasten erityishuolto ja -opetus Suomessa.* Tampere: Vastapaino; 2024. s. 135–51.